DOI COȚCARI

SAU

PĂZIȚI-VĂ DE RĂI CA DE FOC

Comedie într-un act

1849

Textul piesei Doi coţcari *există în două versiuni nu mult deosebite între ele: una este cuprinsă în ms. 1452 din Biblioteca Academiei R.P.R., ff. 110—136, iar cealaltă în ziarul* Portofoliul romîn, II. *Prima este o copie care datează din timpul vieţii autorului (1849) şi este făcută la Teatrul din Piteşti. Cea de a doua este mai nouă. Am urmat deci manuscrisul pentru că acesta, datînd din timpul vieţii autorului, poate fi mai aproape de original. Deosebirile dintre cele două provin din lipsa unor 'arii în manuscris şi schimbarea numelor personajelor şi înmulţirea indicaţiilor de regie în textul tipărit, cele mai însemnate dintre ele au fost înregistrate în note.*

Faţă de ms. 1452, textul ediţiei noastre prezintă unele deosebiri. Copia este destul de neglijent făcută Numele personajelor, de pildă, variază uneori chiar în aceeaşi scenă: Andricu *este şi* Andronic, Tinca *apare şi cu numele* Catinca, *iar* Măndica *se mai numeşte şi* Marghioala. *De asemenea apar şi multe inconsecvenţe grafice, forme duble şi triple ale cuvintelor.* deaca, daca, dacă; caţi, cauţi; pe, pă *etc., numerotarea scenelor, către sfîrşit, este greşită. In această privinţă, textul tipărit în* Portofoliul romîn *este mai îngrijit.*

Cu excepţia formei deaca *la care am renunţat, considerînd-o grafie tradiţională fără valoare fonetică, noi nu am încercat să înlăturăm aceste inconsecvenţe, preţioase pentru studierea limbii textului de-faţă. Am unificat însă numele personajelor, după cum apar ele în* Portofoliul romîn, *dat fiind faptul că ms. 1452 foloseşte numai prescurtări neconcludente (K. A. = Coconul Andricu sau Andronic?; K. M. = Cocoana Măndica sau Marghioala?)*

O altă particularitate a manuscrisului este notarea lui ă *cu* î. *Apar astfel forme ca:* îl de m-a văzut copilă, îsta, *alături de* ăl, ăsta. *Noi am păstrat această grafie caracteristică.*

Nu am respectat însă grafii ca înas *(= în nas),* înişte *(= în nişte) pe care le-am transcris prin dublarea consoanei* n. *Pe* ia *l-am transcris după vocala* e *prin* ea. ceialaltă *a fost scris:* ceealaltă. *Grupul grafic* gi, *notînd pe* ghi, *nu pe* gi, *a fost redat cu această valoare care corespunde notării cirilice* гі *(=ghi).*

Дои коцкари

Сау

пъзіці-въ де рэи ка де фок

комедіе ынтр'ун акт

де В. Алекзандри 1849.

Pagina de titlu în manuscrisul *Doi coţcari sau Păziţi-vă de răi ca de foc*

Bibl. Acad. R. P. R.

D. Andricu, proprietar din Focşani
Cocoana Măndica, soţia sa
Evgheniţa, fiica lor
Grigore, amantul Evgheniţii, stonacealnic
Catinca, vara Evgheniţii
Costaiche, supt nume Bordicescu, împeţitu Evgheniţii, coţcar
Alecu[1], supt nume Nicolae , fecioru Burdicescului, coţcar
Ioan, feciorul lui Andricu
Un tist de dorobanţi[2]
Mai multe slugi ale casii[3]
(Sţena se petrece la Focşanii Valahiei, anul...)

ACTUL I

SŢENA I-a[4]

La ridicarea cortinii, să vede *Nicolae* măsluind cărţi de joc pe o masă.

Nicolae : Fante de pică, opt ochi de caro, riga de cupă, nouă ochi de pică, damă de caro, fante de pică, damă de spati, rigă de caro. E ! iată-mă gata acum ; iar deseară, pîrleală

---

1 PR : Teodor.
2 PR. continuă : *Un ciauş de dorobanţi*
3 Continuă : *soldaţi.*
4 In *Portofoliul romîn* scena începe cu :

A r i a no. 1

Iată tîrgu se deschide,
Masa verde se întinde,

la boieri, pîrleală la ciocoi, pîrleală la ciocoi boieri, negustorii boieri, la boierii negustori, sameşi, parasameşi, ispravnic, paraispravnic; şi dimineaţă, călătorie bună... Bravo! Tată Nicolae! Bravo, nene Burdicescu; la Iaş cu sănătate, bani noi, noroc nou. Acolo sîntem munteni, la Bucureşti moldoveni. În Iaş mă fac eu stăpîn, în Bucureşti este el; pînă să ne descoperim, Dumnezeu ştie ce să mai întîmplă; ori eu mă-nsor şi-l procopsesc şi pe dînsul, ori el să-nsoară şi mă procopseşte pe mine... Nici o neguţătorie nu e mai bună, nici o tovărăşie mai dreaptă, cîştig şi pagubă pe din doo şi pe loc; 6 luni unu stăpîn, 6 altul; pă drum şi-n casă d-opotrivă; iată, este [1] trei ani tocmai astăzi, şi eu am mai mult decît trei mii de galbeni. Cînd îi număr [2] fac şase, ca şi un popă [3], mă spovedesc, îmi iau canonul, mă grijesc, îmi iau numele mieu din botez, Nichifor [4] Procopie şi întru din nou în lume... *(S-aude un zgomot din casă, ca de farfurii sparte.)* Oare ce-o fi asta?... La loc logofete Nicolae. *(Să trage d-oparte şi stă în picere [5].)*

Vino, rigă, de m-ajută!
Vino, fante, as de cupă!

Vino damă! Vino, rigă!
Un supus al tău te strigă!
Tu la mulţi dai ocrotire, } bis
Ca un rigă cu simţire. }

Soarta cu îmbelşugare
A-mpărţit la mic şi mare
Cu o mînă-ndurătoare,
Minte, bani sau alte-odoare.

Mie-mi dă ca prăvălie
Faro, stosul, coţcărie,
Vino, dar, iubite rigă, } bis
Un supus al tău te strigă. }

---

[1] PR: *sînt.*
[2] Probabil: *în număr.*
[3] PR: *Cînd le-oi face, chem un pop.*
[4] PR: *Nicolae.*
[5] PR: *picioare.*

Cocoana Măndica *(fără a-l vedea)*[1]: Carnacsi! Bată-te Dumnezeu. *(Intră în sţenă urmată de fecioru Ion, care ţine în mîini nişte hîrburi.)* Ticălosule! Mai afurisit om decît tine, n-am mai văzut; pe ce pui mîna, foc!

Ion: Ei, aş, foc! D-apoi cîte perechi de mîini trebuie să am? Ţine colea! na şi asta! na şi asta! vezi bine că-mi cade!

Cocoana Măndica: Ei, carnacsi! Mergi la dracu! *(Către Nicolae.)* Logofete, la cîte ceasuri obicinuieşte stăpînul dumitale să cineze?...

Nicolae: Oricînd îl pofteşte cineva la masă.

Ion: Bun obicei. *(Către stăpînă-sa.)* Hîrburile-astea unde le pui?

Cocoana Măndica: Bagă-ţi-le în ochi, ticălosule. Ieşi afar'!

Ion: Bine. *(Să duce şi să întoarce.)* În piftii să pui usturoi?

Cocoana Măndica *(către Nicolae)*: Logofete, obicinuieşte stăpînă-tău usturoi?

Nicolae: Cîteodată; ş-apoi el mănîncă ce găseşte; nu prea e anevoios; decît numai să fie poftit la masă.

Cocoana Măndica *(către Ion)*: Să pui, şi bagă de seamă cheftelele să fie umflate, bine prăjite, şi varza să nu mi-o faci potroacă... Aid', marş la cuhnie!

Ion: La cuhnie, şi dupăprînz pe capră. *(Iese.)*

SŢENA A DOO

Cei de sus[2]

Cocoana Măndica: Apropie-te, logofete! Eu tot îţi cătam vreme să te întreb ceva.

---

[1] PR: *d-afară.*

[2] PR: *Cucoana Măndica, Nicolae. Aria no. 2. Cucoana Măndica:*
Vai de mine ce natură,
O s-ajung să-mi ies din minte.

Nicolae *(apart)* : Ei ! Ţin-te acu bine. *(Tare.)* Ce porunceşti cocoană ?

Cocoana Măndica : De mult slujeşti pe coconu Burdicescu ?

Nicolae : Cam de vro trei jumătăţi de an.

Cocoana Măndica : Adică de un an şi jumătate ?

Nicolae *(apart)* : Să mă prostesc niţel. *(Tare.)* Ei, cam aşa ! La noi, vezi dumneata coconiţă, merge anul altfel ; eu sînt tocmit cu jumătatea. *(Aparte)* Jumătatea cealaltă este el la mine.

Cocoana Măndica : Fie, tot atît ! dumnealui, am auzit, că are o vie la Moldovă, are o moşioară în ţinutu Băcăului ; după cum spune, să vede că e om cu stare bună.

Nicolae : Da, prea bună ; pă moşia dumisale, umblă acum să statornicească un tîrg de vite.

Cocoana Măndica : Bravo ! Vezi, asta îmi place... îmi place...

Nicolae : Vitele ?... Şi dumisale îi plac.

Cocoana Măndica : Ba oamenii cari îşi caută propietăţile.

Nicolae : O ! cît despre asta, dumnealui este cunoscut în toată Moldova. Caută şi pe a dumisale şi pe ale streinilor. Noi ţinem vro patru moşii cu arendă. La schela Galaţilor, unu este d-nu Burdicescu, cunoscut de toţi neguţătorii. E, cum am zice, boier-negustor. Banii d-lui nu mucezesc niciodată, totdeauna îi prenoieşte. El nu este obicinuit ca alţii să-şi ţie banii în nelucrare. Lucrează cu dînşii şi printr-înşii mai toate interesele sale ; ştie să dea preţu cel adevărat banilor şi cunoaşte lumea în care trăieşte !

Cocoana Măndica : Vezi aşa ! parcă mă-ngraş, auzîndu-te vorbind astfel ; zice cineva ca să mai crează lumii. Eu despre

---

S-aibi o slugă cască gură,
Un năuc ce nu te simte.

Fără vreme se zbîrceşte
Un obraz oricît de tînăr,
De necaz se veştejeşte
Şi devine drac din înger.

dumnealui am auzit felurite vorbe. Ba zău, ce e şi lumea asta; să nu vază un om că se bucură de o cinste, de o prietenie, că îndată i să face vrăjmaşe.

Nicolae: Coconiţă, gura lumii numai groapa o astupă. Slugile pentru stăpîni sînt mai bune decît oricare altul şi mai cu seamă o slugă ca mine. Uite, eu spui tot despre stăpînul meu, ştiu că n-am de ce a mă ruşina, şi povestea vorbii: lasă lumea să vorbească, numai punga să tot crească.

Cocoana Măndica: Numai puica să trăiască.

Nicolae: Eu, vezi, eu nu prea îndrăznii s-o zic tocmai aşa şi o întorsei. Ş-apoi şi întoarsă tot prinde loc: cînd punga creşte, puica trăieşte.

Cocoana Măndica: Ştii că eşti nostim? *(Aparte.)* Băiatul îsta nu prea e de lepădat şi mai că... *(Tare.)* Nicolae, încheind căsătoria cu stăpînă-tău, o să te cer să te lase mie, să mai schimbi norocu... Ce zici?

Nicolae *(aparte)*: Baba m-au luat la cchi! ai să ne prostim şi mai mult. *(Tare.)* Cu toate că numai p-un rob îl trece cineva din mînă în mînă, dar fiindcă văz că dumneata eşti o cocoană rară, o cocoană care ştie ce va să zică să ridici un om din pulbere, unde e alungat de noroc, mă supui şi sînt gata să te slujesc toată viaţa dumitale şi chiar şi pă lumea ceealaltă, daca şi acolo sînt cocoane şi au trebuinţă de slugi.

Cocoana Măndica *(aparte, cătînd cu amor la el)*: Ei, nătărău e nostim de tot. *(Tare.)* De unde eşti de loc, Nicolăiţă?

Nicolae *(apart)*: S-a-ngroşat gluma! *(Tare.)* Coconiţă, eu de fel sînt romîn-sîrb, adecă corci; m-au născut mumă-mea, în călătorie, aşa că nu poci să hotărăsc locu; dar sînt fecior de oameni; tată-mieu dintîi a fost pescar, pe urmă să făcu slujbaş că era om deştept, Dumnezeu să-l ierte.

Cocoana Măndica: Da ce, nu mai trăieşte?

Nicolae: De vro opt ani.

Cocoana Măndica: Dar rude ceva nu mai ai?

Nicolae: Ba dăstule, bată-le purdalnicu, ş-apoi tot unu şi unul Dar de, ce să zicem, rudele în ziua de astăzi nu prea să

gîndesc la alţii; ei caută numai atunci pe orfan cînd le rămîne ceva avere, pe care să se facă epitrop s-o toace, altfel îţi închid uşa în nas, ba de multe ori să leapădă fără ruşine. Aşa e lumea, coconiţă dragă! Ai în pungă, ai prieteni, ai rude, ai cinste; n-ai în pungă, n-ai nimic, eşti blestemat, ticălos, nemernic, eşti ocolit de toţi [1].

Cocoana Măndica: Vorbeşti de minune. Aşa, dragu meu băiete, da poate să te sileşti să te alături de vreo casă unde să-ţi poţi face o stare, să-ţi petreci tinereţile mai în veselie şi bătrîneţile mai cu odihnă... Vezi, la mine o să le găseşti toate.

SŢENA III

Ion şi cei de sus [2]

Ion: Cuconiţă, iaca ce-a adus Manda [3] *(ţiind o hartie în mînă)* de la coconiţa Tinca.

Cocoana Măndica *(luînd răvaşu)*: Aci e ea?

Ion: Mi-l puse în mînă şi zbură parcă fu năbădăioasă.

Cocoana Măndica *(citeşte tare)*: „Mătuşico, cu părere de rău îţi vestesc că astă seară nu o să mă poci ţinea de vorbă. Trăsura noastră s-au fărîmat şi pe mine m-au lăsat la vămeşoaie". *(Către Ion.)* Mă, pune caii la caleaşcă.

Ion: Înţeleg.

---

1 PR continuă:

Aria no. 3

Cînd ai în pungă, cocoană dragă,
Lumea te iubeşte, cu toţi te întreabă.
Prieteni, rude, găseşti îndată,
Chiar nerozia ţi-e lăudată.

De neam, ştiinţă, nu mai întreabă,
Toţi zic: acesta e om de treabă.
E cu ştiinţă, cu iscusinţă,
Căci are galbeni în punguliţă.

Dar cînd moneda de tot lipseşte,
Atuncea lumea te ocărăşte;
Atunci, ştiinţă şi omenie
Se socôtesc gogomanie.

2 PR: *Aceiaşi, Ion ţiind o hîrtie în mînă.*

3 PR: *Safta.*

Cocoana Măndica: Şi du-te la vameşu Panait, ia pe coconiţa Tinca şi ad-o aici.
Ion: Înţeleg. Dar daca n-o vrea să vie, să mă întorc singur?
Cocoana Măndica: Ai chef de vorbă, nătărăule? Mişcă unde te trimiţ şi nu-mi mai face băgare de seamă.
Ion: Coconiţă, să mă ierţi, dar să mai dai pe la bucătărie, că bucatele sînt aşezate la foc şi Dumnezeu ştie ce s-o alege de dînsele, pînă m-oi întoarce d-acolo.
Cocoana Măndica: O să-ţi rup măselele! ţ-am zis o dată, pleacă şi nu mai trăncăni! Pe seamă te-ai afumat iar?!
Ion: Ba că chiar... ia vezi, acu ai brodit-o.
Cocoana Măndica: Ieşi afar', beţivule!
Ion *(ieşind)*: Mulţămim de cinste. Vezi asta e vorba: gol, flămînd şi ocărît. *(Iese.)*

SŢENA IV-lea

Cei de sus[1]

Cocoana Măndica: Aid', îl dau afar', prea s-au obrăznicit. Ce lucru dracului este la noi. O slugă cît s-o-nvechi să ticăloşaşte. Trebuie să-i schimbi pe tot anul! Vezi ticălosul ista cîte nu-mi face, dar am prins milă de dînsul; în casa părinţilor cu el m-am pomenit.
Nicolae: Şi vezi, nu prea pare aşa de bătrîn!
Cocoana Măndica *(cam atinsă)*: Dar ce, logofete, aşa de cotoroanţă îţi par, încît ai vrea să umble în cîrji îl de m-au văzut copilă?
Nicolae *(aparte)*: S-a atins baba. *(Tare.)* Să mă ierţi, coconiţă, eu nu am luat-o astfel. Dumneata nu mi-ai spus că ai copilărit cu dînsul...
Cocoana Măndica *(plimbîndu-se şi făcînd mişcări cochete)*: M-au mîncat pe mine cine m-au mîncat.
Nicolae *(aparte)*: Desfrînările.
Cocoana Măndica: Dar altfel, m-ai fi văzut şi pă mine...
Nicolae *(apart)*: Mai puţin sulemenită.
Cocoana Măndica *(uitîndu-se în oglindă)*: Ca de cîţi ani mă socoteşti, logofete?

[1] PR: *Cocoana Măndică, Nicolae.*

Nicolae *(apart)* : *Mă* încurcă rău baba. *(Tare.)* Ca de vro douăzeci și șase și șapte. *(Apar.)* Fără nopți.

Cocoana Măndica *(lingușită)* : Ager mai ești la ochi! Te-ai înșelat cu vrun anișor; acum, la Ispas, împlinesc 28 și întru în 29.

Nicolae : Uite, să-ți spui drept, pe sufletu meu, coconiță, nu arăți de vîrsta asta.

Cocoana Măndica *(mîngîiată)* : Dar să fi fost mai bine trăită, crede-mă că nu m-aș fi dat pe o copilă de 14 ani.

Nicolae : Ce să potrivește! chiar acum sînteți! [1] Cine ar fi nerodu îla care ar face un asemenea schimb; ar perde trei sute [2] la sută.

Un glas *(afară)* : Coconiță! Coconiță! Ia vin', vin' mai iute.

Cocoana Măndica : Ce, fa? Nicolae, nu te duce, mai șezi p-aicea că am să-ți spui ceva care o să-ți placă. *(Iese.)*

SȚENA V-lea

Nicolae *(singur)* : Of! Bine că scăpai de naiba... Mi să urcase sîngele în cap! Să stai tu să te prostești înaintea unei fămei neroade, să răspunzi la toate fleacăriile sale cu ton de încredere, de aprobație, de lingușire. De trei ani de cînd trăiesc astă frumoasă viață, ast minunat schimb de slugă și de stăpîn, niciodată nu mi-au venit cu greu ca astăzi. Dar, iar, ce să zic, nici un bine nu ne vine neînsoțit de suferință, și deosebirea sau cîștigu în care mă văz este că suferințile le priimesc în prefacere, adecă cînd sînt încognito, iar plăcerile chiar în adevărata mea valoare... Socotesc că felul meu de trăire este îl mai brodit și mai filosofic. Sînt slugă și stăpîn, și una și alta în prefacere. Mă prefac pînă mă voi preface cu totul în aceea ce am fost mai nainte de a fi. Coraj, Nichifore! [3]

Un glas afară : Nicolae! Mă, nătărăule, unde te-ai vîrît?

Nicolae : A! bravo; iată Burdicescu la vreme, să mai punem la cale cîte ceva.

---

[1] PR : *chiar acum cum sînteți.*

[2] PR : *30.*

[3] PR : *Alecule!*

Burdicescu *(întrînd repede)* : Ce dracu te-ai făcut, neghiobule? Mă faci de te aştept... *(uitîndu-se prinprejur, cu ton schimbat)* ce, singur ai fost? *(Să îmbrăţişează.)* Cum mai mergi? Făcuşi nizcarva descoperiri favorabile?

Nicolae: Întîia că gazda îmi face curte.

Burdicescu: Baba? Nu mă-nnebuni!... Bun! cheile sînt în mîna noastră.

Nicolae: Da, însă cu condiţie ca asta să nu ţie mai mult de două zile; că amorul ăsta mă supără.

Burdicescu: Bine, bine. Gîndesc că două zile ne sînt destul să-i facem să ne ducă doru. Apropo, despre cărţi... Pus-ai la cale?... Le-ai măsluit?

Nicolae: La 7 abia dai una puntatorilor. Dar nu face ca alaltăseară, să-ncepi a dormita pe la 12. Păzeşte-te mai cu osebire d-a bea vin, că este prea tare, l-am cercat eu; mai ocoleşte-ţi rîndul şi dă mereu carafa spre vecini... Vameşu Panait, după cercetările ce făcui, aflai că este un beţiv şi jumătate, şi cînd s-aprinde la cărţi, dă şi cămaşa. Tistu, iar, asemenea. Este însurat de curînd ş-au luat zestre bunişoară. Pînă acu abia au tocat [1] a treia parte dintr-însa. Stonacealnicu Grigorie e beat de amoru Evgheniţii, şi ca amorezat, dă ce are la cărţi ca să bată la ochi mai mult şi să se arate mai cu avere. Ăştia sînt oamenii sau mai bine gîştele ce trebuie să le jumulim astă-seară.

Burdicescu: Bine, bătrînu nu joacă cărţi? Măcar vro concină?... Să te pui tu la spatele [2] sale [3] şi să-mi faci semnele ştiute cu care pîrlirăm astă-seară pă hagiu Ila la cazin.

Nicolae: Să-ţi spui, pentru bătrîn, din cîte putui afla, este lesne crezător şi mai totdeauna să lasă a se tîrî de nas de nevasta-sa. O dată bine cu dînsa, el este casieru nostru. Trebuie însă să lucrăm cu energhie; toate trebuie să se sfîrşască în alte [4] două zile. Lăcomia nu este bună. Om lua d-aicea ce om apuca şi ne vom face drumu înainte; că, după cum ştii, la 30 ale lunii, care e poimîine, mi să împlineşte termenul slugăriii şi începe al tău. După învoiala

---

[1] PR: *bătu la tălpi.*
[2] Scris: *spate.*
[3] PR: *lui.*
[4] PR: *aste.*

noastră, trebuie să fim pe pămîntul Moldovii și eu trebuie să întinz plasa spre Tecuci. Aflai că acolo este o fată de boierănaș cam cu ponosuri. Mă voi arăta ca ginere și la învoială, Dumnezeu știe cum oi potrivi-o. Ș-apoi vezi, mi s-au cam supărat cu slugăria. Aste 6 luni parcă fură 60 de ani.

Burdicescu: Adică mie-mi fu mai ușoară iarna trecută, cînd tu te răsfățai pin soarelele Iașului și eu stam de vorbă cu feciorii p-afar'?... Cu toate că ne merse destul de bine, pentru că tu tundeai, rădeai în casă și eu puricam p-afară pă ii bieți ciocoiași [1], și cu măruntișu uneori te ajungeam pe tine la sumă.

Nicolae: Să-ți spui, tu ești ager la tăiatu cărților, ești meșter la măsluitu lor, știi să scoți în sfîrșit paraua din piatră, povestea vorbii. Numai un lucru ai cam rău: ești cam sfios, nu-ți păstrezi bine caracteru. Adeseori îți dai în petec. Cînd ești boier supt nume de Burdicescu, ți să pare că toată lumea știe că tu ești Costaiche și fecior de cîrciumar. O căutătură mai țintită, mai observatoare asupră-ți, fără alt motiv poate decît al curiozității, te face de schimbi mii de fețe și-ți aduce spazmuri. Vezi, tu o să dai o dată de un om ager ș-o dată o să te trezești de unde ești cocon, că te cerne în palme și în brînciri [2]. Trebuie să fii cu sînge mai rece. Vezi-mă pe mine: cînd sînt sluga ta, ar jura cine mă vede că m-am hrănit toată viața cu mămăligă: umblet neîngrijit, căutătură leneșe, mișcarea mîinilor greoaie, glasul necioplit. Toate astea îmi sînt niște scuturi puternice împrotiva oricării căutături cercetătoare. Cînd iar sînt boier: capul țeapăn, mijlocul mlădios, umblet înfipt sau legănat, mîinile în necontenită mișcare, ochii micșorați, vorbă fără șir, fără temei, glasul pițigăiat. Astea sînt adevăratele caracteristice ale unui fanfaron, ale unui cioclovinaș, care joacă pe marele prin provinții. Astea sînt tipurile care ne trebuie nouă.

Burdicescu: Povețe sfinte, dar ce faci cînd te știi cu ponosu în frunte! Parcă mereu îți strigă cineva de la spate: „Costaiche, ado o jumătate oca de vin!“ E, nene! Lesne e să

---

[1] PR: *copăiași.*

[2] PR: *în brînciuri; ba, zău, și la grosu vreunei isprăvnicii sau poliții.*

zici, dar anevoie să faci. Eu, ce de am vîndut cu şorţu dinainte la prăvălie la noi şi-mi vine greu să uit aşa lesne un trecut însemnat cu asprimea norocului.[1]

Nicolae: Poftim! Chiamă-l la masă să între supt masă. Bine, omule, dar eu nu am vîndut vîrlani cu copăiţa pînă în vîrstă de douăzeci de ani?... Ce nătărău eşti! Ce puţin cunoşti lumea... Da' bine, ast droi de oameni mai răsăriţi care-i vezi, gîndeşti c-aşa s-a născut?... E! nene, nu-mi spui că mănînci paie? Sofragii, ciocoi după caleşci, pescari, cojocari, cîrciumari, pantofari, arnăuţi... Ş-apoi cu norocu şi cu împrejurările s-au făcut cum îi vezi, unii pă drept, alţii pă nedrept, unii prin slujbă, alţii prin linguşire, unii prin vrednicie, alţii prin nevrednicie, unii prin avere, alţii prin răpire. Şi astăzi îşi rotesc pîn lume şi sparie pă un nătărău ca tine care vede lumea cu ochi păiejenaţi. Măi Burdicescule sau Costaiche, noi ne-am întovărăşit de trei ani şi, bată-mă Dumnezeu, daca te cunoşteam pînă acum. Zău, eu te credeam cu îndoită valoare. Lipsele care le vedeam în tine le credeam din neîngrijire, dar nu din neştiinţă. Apoi eu te văz, frăţioare, mult îndărătu meu. Tu ai trebuinţă de lecţii multe, ca să te faci omul meu. Mă miram eu...

(S-aude un glas afar'.)

Glasul: Ţine colea nătărăule, că m-am prăpădit!...

Burdicescu: Oare cine să fie?

Nicolae: E bătrînu... Ţin-te bine. Acu am început a mă cam teme de tine. Să nu te dai de gol. Cere mereu la ciubuce ca să întru des pîn casă[2].

---

[1] PR urmează:

A r i a no. 4

Parcă tot mă văd cu şorţ,
Cu ocaua la tarabă,
Şi aud strigînd la spate:
„Kir Costăche! dă degrabă!
Dă-ne vin, dă-ne piftie,
Dă o fleică pipărată,
Dă o vutcă, o iahnie,
Na băiete! Ţine plată".

[2] PR: *şi mai taci din cea gură.*

Coconu Andricu, Cocoana Catrina, Coconul Grigore[1], întrînd, salutează fiecare pe Burdicescu, care răspunde cu un aer cochet către damă, dar înfipt[2] către bărbați[3]

Andricu: Iată-ne și noi! Cu plecăciune, la boieri. Tincuțo și dv. boierilor, cu cinste, vă recomandez pe Coconu[4] Burdicescu, boier moldovean, care să întoarce de la București după ce au isprăvit niște trebi foarte înteresante. *(Toți salută de-al 2-lea.)*

Grigore: Sîntem prea norociți că d-nul s-au înjosit a-și cheltui parte din frumoasele dumisale ceasuri prin provinția noastră.

Nicolae *(încet, ghioldind pe Burdicescu):* Deschide gura, nătărăule! Zi verzi și uscate!

Burdicescu: Cinstea și norocirea este a mea, domnilor, că petrec într-o adunare de niște oameni ca dv... Pentru că noi, iștia, rareori ne dăm de semeni, și prin urmare, cînd îi găsim, știm a-i prețui și a ne folosi de dînșii. Nu mă îndoiesc că demoazela Tincuța, care o să fie podoabă adunării de astă-seară, ne va ierta din greșeli, făcînd această grație streinătății noastre; aducîndu-și aminte de proverbul: Cîte sate, atîtea bordeie.

Nicolae *(încet)* : O mînjiși la ceafă... Îți dăduși în petec.

---

[1] PR : *Cuconu Andricu, Tinca, Grigore.*

[2] Am adoptat cuvîntul din PR, pentru că în ms. e scris, probabil greșit : *în faptă.*

[3] PR urmează :

A r i a no. 5

Corul

Ne-nchinăm cu plecăciune,
Boieriei dumneavoastră,
Și simțim cu vioiciune
Că cinstirăți casa noastră.

Tot orașul în mirare,
Vă aduce mulțumire
Și din noi, fieștecare
Vă salută cu cinstire.

[4] PR : *domnul.*

Andricu: Da, Tinco acu să te văz; cu d-lui să filonichiseşti, daca poţi. Asta e limba pansionului vostru: pă mine lesne mă învingi, că eu nu te înţeleg.

Tinca: Domnu este prea complezant ca să facă o dispută cu mine şi mai cu seamă cînd ştie că, învingîndu-mă, nu dobîndeşte mare laudă. Damele sînt făcute ca să se învingă; căci altfel le-aţi fi văzut dînd legi lumii.[1]

Burdicescu: Nicolae! Aprinde un ciubuc! Cu voia d-voastră!...

Andricu: Vai de mine! Fă-ţi toate tabieturile întocmai ca la d-ta... Ce să potriveşte...

Grigore *(Tincăi)*: Fanfaronu ăsta nu-mi prea bate la ochi. Şi Dumnezeu să mă scoaţă mincinos...

Tinca: Uf! Grigore, eşti nesuferit cu supoziţiile tale.

Andricu: Pesemne că nevasta şi fie-mea să gătesc, de nu să văd. Destulă necuviinţă să ne lase singuri... Dar să trecem în salon; ne vom iscodi vro petrecere, pînă să ne complectuim. Poftiţi, boieri! *(Pîşind, face loc Burdicescului, care trece îngîmfat.)*

Grigore *(ţiind pe Tinca)*: Poftiţi dv... Noi vă eniţiem...

Andricu *(ieşind)*: Grigore!... Iar sfaturi tainice?... cînd o să te laşi de diavolii?... *(Iese.)*

Grigore *(mergînd pînă la prag)*: Cînd oi muri.

SŢENA VIII-lea

Grigore, Catinca

Catinca: Ce mă opriţi domnişorule?

Grigore *(aducînd-o în faţa sţenii)*: Tincuţo! Uită-te la mine drept.

---

[1] PR continuă:

Aria no. 6

Deşi susţine că triumfează
Tot sexul nostru în astă lume.
Dar el, din contra retrogradează.
Vă dau dovadă, exemple sume.

Avem noi sceptru, dar se sfărîmă
Acolo unde amorul tace
Şi-aşa zadarnic, noi ducem famă
Căci tot bărbatul ce vrea el, face.

Tinca: Ei, bine, poftim!
Grigore: Ei bine...
Tinca: Ei bine... Eşti nesuferit!
Grigore: Să n-ai parte de ce te-i ruga la Dumnezeu, spune-mi curat cum îţi prinse ochii pe omu ăsta?
Tinca: Eşti nebun?... Ia, un om!
Grigore: Un om? atîta numai?... Ceva mai încolo?...
Tinca *(vrînd să se ducă)*: Pentru asta mă oprişi?... Eşti zînatec.
Grigore *(oprind-o)*: Să mă vezi mort, ascultă-mă, Tinco: omu ăsta nu e ceea ce să vede.
Tinca: Are haz!... Dar ce e? Zmeu?...
Grigore: Ceva mai rău.
Tinca *(rîzînd)*: Fugi încolo, nebunule, că mă sperii!... Ce-ţi veni astă-seară?... Ori unde am lipsit 6 zile la ţară, socoteşti că am şi năucit?...
Grigore: Tinco! Tinco!... Adevărat că te-ai prostit la ţară... Ei, bine, unde-i agerimea cea obişnuită a ochiului tău?... Zău, eu nu te mai cunosc. Să nu vezi tu că ista e un şarlatan, un vagabond?...
Tinca: Tiii! Grigore, fugi că te-ai trecut astă-seară... De unde îţi vine ţie să nimireşti aşa p-un biet om?... Ori... a! a! proastă ce sînt! Ai cuvînt, Grigore, m-am prostit; să nu înţeleg eu pricina adevărată!...
Grigore: Poftim! Nu care cumva socotiţi că unde să sună că o să dea Andricu pe fie-sa după dînsul?... D-întîi, că aş fi un nerod, daca m-aş fi lăsat, sau m-aş fi mîhnit de alegerea care ar face unchiu-tău sau mătuşi-ta; al doilea, că sînt sigur că Evgheniţa nu o să fie atît de uşoară să-şi ia un bărbat după tava cu dulceaţă şi al treilea, fiind ea astfel, atunci nu mai este aceea ce credeam şi prin urmare nu o mai iubesc. Tu cunoşti sentimentele mele. Nu care cumva m-au ameţit esterioru vară-tî?... Eu am preţuit simţirea, amorul meu este în frumuseţea sufletului ei. Cînd voi vedea că m-am înşelat — departe de a mă face misantrop — îmi voi căta prin alta să împlinesc deşertul ce va lăsa ea în inima mea. Astea sînt ideile mele şi tu nu mă cunoşti de ieri.
Tinca: Nu mă poci pricepe. Dar de ce atîta ură?...
Grigore: Urăsc din suflet pe toţi mişeii, pe toţi vagabonzii, pe

toți șarlatanii, și daca aș fi fost un om bogat, mi-aș face o datorie să colind lumea și să rup măștile atîtor nemernici șarlatani, carii, prin frase meditate, prin duh împrumutat, prin tîrîre mișelească, să întroduc în casele lesne crezătorilor și îneacă[1] adevăratele merite atîtor oameni de ispravă, atîtor bărbați onești, carii, descurajați că nu pot să-și facă o carieră, să tîrăsc prin pulbere, îngropînd cu dînșii talentele și meritele lor. *(S-aude un zgomot.)*

Tinca: Sîîî... Ce s-aude?

Grigore: Parcă e gura tistului.

(S-aude mai tare.)

Tinca: D-apoi e ceartă cumsăcade.

(S-aude și mai tare.)

Grigore: Ai și noi să vedem ce e. *(Vrînd să iasă, să întîlnesc cu Nicolae în cea mai mare neorînduială.)* Stăi, mă! Unde alergi? Ce e?

SȚENA IX-lea

Nicolae și cei de sus

Nicolae *(dregîndu-și frezura):* Ia nimica. Să dispută.

Grigore — Tinca *(ducîndu-se)*: Ce fel? asta e o gîlceavă. *(Ies.)*

SȚENA X-lea

Nicolae *(singur):* Aolio! Bată-te Dumnezeu, Burdicescule! Fir-ai al dracului de noroc!... Ne-am topit!... *(Uitîndu-se împrejuru-i.)* Și n-am pe unde fugi... Să sai pe fereastră, crapă fierea în mine. Ai! *(Zărind perdelile, le ia și le leagă de crucea ferestii și să cearcă să se lase jos. În minutul ce e jumătate coborît, Ion să repede din ușa de vizavi cu un par în mînă. Văzîndu-l, lasă paru repede și-l trage de păr în sus.)*

---

[1] PR: *întunecă.*

SŢENA XI-lea

Ion, Nicolae

Ion *(tot de păr, trăgîndu-l)*[1] : Stăi aci, hoţule! Unde fugeai? Stăi! că ai de furcă.

Nicolae: Uf! uf! măiculiţa mea!... Mai uşur, păgîne, că m-ai prăpădit. Mai uşur, că viu singur.

Ion *(îl bagă în sţenă, ţiindu-l tot de păr):* Stăi pe loc! că te dărîm. Da' unde umblai să-mi zbori?... stăi, nu te suci!

Nicolae: Mai uşor mă! Mai cu milă... Ce, Doamne iartă-mă?...

SŢENA XII-lea

Tot personagiu actului. *Tistul* în capul lor, îmbrîncind de spate pe *Burdicescu* care să află în cea mai mare neorînduială şi rătăcit

Tistu: Poftim, poftim, arhon rachier, şi nu te sfii.

Cocoana Măndica *(pe care o sprijine Tinca şi Evgheniţa)* : Of! Daţi-mi puţin odicolon că mor. *(Către Evgheniţa.)* Mămuşoară, de ce scăpaşi?... Dumnezeu aduse pe d. tistu, că cine ştie ce să mai întîmpla.

Grigore: Asta să vă fie spre învăţătură. Să nu vă mai încredeţi aşa lesne oricărui vagabond.

Tistu: Dar vedeţi obrăznicie, ticălosu? Umbla să mă-ncurce... Parcă nu eram eu ăl de-l umflai în Bucureşti şi-l pusei în cărucioară de poşte acu un an.

Ion: Îstuia ce să-i fac? că-mi scapă...

Tistu: Lasă-l, să-i videm mutra mai bine; că mă tem că şi pă ăsta o să-l cunosc.

Nicolae: N-ai de unde, boierule; eu sînt un biet sărac care mă hrănesc cu slujbă.

---

[1] Numele personajelor şi indicaţia scenică lipsesc din manuscris. Ele au fost transcrise după *Portofoliul romîn.*

Cuconul Andricu *(întrînd repede)* : Unde-i ? Unde-i, ticălosul ?... *(Apropiindu-se de Costaiche, care şade cu capul plecat, la un colţ.)* [1]Să intri în casele oamenilor cu titlu de boier, de strein ; ca să-i jefuieşti de bani şi de cinste ?... Să-i caute pîn pozînar ! [2]

Nicolae : Ait ! Ne-am topit !...

Evgheniţa : Mama ! Paică mi să face mie ruşine de ruşinea lor... Zi-i lui papa să-i dea încolo, cu Dumnezeu.

Cocoana Măndica : Frate ! lasă-i în plata Domnului că destul le e ruşinea ce păţiră ; nu-i mai defăima şi mai mult.

Grigore : O Doamne, Cocoană Marghioalo [3] !... Cît de rău judeci dumneata felul ista de oameni. Da' unde-i ruşine la d-alde ăştia ?... Cine au perdut-o s-o găsească ei ?

Andricu : Să-i caute, să-i caute pîn pozînare [4]. Un om care nu să ruşinează să-şi schimbe numele cel adevărat şi să se îmbrace cu vrednicii streine este destoinic a săvîrşi orice necuviinţă, orce crimă.

Tinca *(lui Tistul)* : Cocoane Dumitraiche, dumneata măcar ocoleşte-i ; fă pe unchiu să le dea drumu, să nu le mai facă vro ruşine, că parcă mi-e milă de dînşii. *(În astă vreme, să vede Burdicescu, că dă lui Nicolae [5] o hîrtie înfăşurată, pe care el o refuză şi, căzînd jos, trage băgarea de seamă a Coconului Andricu. [6])*

Andricu : Mă Ioane ! Ia vezi ce e hîrtia aia ce căzu jos ? Ia dă-o încoace.

Ion *(pipăindu-o)* : E ceva tare.

Andricu *(luînd-o şi desfăcînd-o)* : Dar asta ?... Ei, apoi, cocoană, ce te făcuşi ?... Ia uitaţi-vă, boieri dumneavoastră... iştia sînt potlogari : mumeaua [7] de la ciubucu îl de antep [8] ; şi hoţu ăsta auzind că o să-l cate, o dă feciorului, ca el să iasă cu faţă curată.

---

[1] PR continuă : *Pfti ! mascara bătrînă.*
[2] PR : *buzunar.*
[3] PR : *Măndico.*
[4] PR : *buzunare.*
[5] PR continuă : *pe sub ascuns*
[6] PR : *adunării.*
[7] PR : *imomeaua.*
[8] PR : *cel dintîi.*

Evghenița: Ah! Ce grozăvie!
Tinca: Ce ticăloșie!
Grigore: Ce nerușinare!
Tistu: Ce mișei! Ce papugii! Ăștia sînt de pușcărie.[1]
Nicolae *(cotindu-se*[2]*)*: Ticălosule!
Burdicescu:[3] Nemernice!
Andricu: Mă Ioane! Să mi-i dezbraci pîn la pele! Să-i cați și pîn cizme! Ăștia sînt hoți de codru, bre!
Cocoana Măndica: Of! Îmi vine isterico!... Mă duc.
Andricu: Șezi, chera mu; șezi sa-ți vezi pe recomandantu dumitale! Îți place? Să-l facem ginere? Ba zău, ce are flăcău? Isteț, bun de gura, are moșie în Moldova, face negustorie cu grîuri la Galați. ... Mă rog, cînd facem nunta?... *(Către Burdicescu și Nicolae.)* Afară!... Afară, crailor! Vagabonților, mișeilor!...
Nicolae *(vrînd să fugă din mîinile lui Ion, care-l cată pîn pozînarele fracului)*: Lasă-mă, mă ticălosule! Nu vezi că boieru ne poruncește să ieșim afar'?
Ion: Stăi, că-ți rup măselile! *(Către coconu Andricu.)* Cocoane, ține colea: vezi astă tortoșe[4] ce mai este? că e tot tare și sună.
Andricu: Mistitimu chirie[5]! Iștia m-au jefuit, soro, lingurițele ale bune... De unde le găsiră, că tu le aveai în ladă?
Cocoana Măndica: Vai de mine!... E! S-a sfîrșit, frățico! Ăștia sînt cu dracu.
Andricu: Dă-l de păr, mă! Dă-l de păr!
Nicolae: Aoleo! Aoleo!... Iartă-mă cucoane!
Toți: Lasă-l! Lasă-l!
Andricu: Afar', hoților! Afar', crailor! *(Dînd lui Burdicescu un ghiont rămîne cu favoritele în mînă.)* Dar asta?... Ia vă uitați aicea! Ia ieși la lumină, mă ciocoiule! Ia uitați-vă la el!
Toți: Vai!... Barbă mincinoasă!
Nicolae: Ce bine ar fi fost să fi avut și eu păr mincinos!...
Burdicescu: Ei bine, în sfîrșit, pînă cînd o să ție asta? Cine v-au dat dv dreptul să vă faceți judecată singuri?

---

[1] PR: *sînt demni de pușcărie.*
[2] PR: *dînd cu cotul lui Costache.*
[3] PR continuă: *asemenea.*
[4] PR: *tortoașă.*
[5] Probabil *mnistitim kirie* — „adu-ți aminte de mine, Doamne!" (gr.)

Nicolae: Şi să aduceţi şi la îndeplinire?

Tistul: Bine zic, d-lor; îştia sînt oamenii miei; nu mai are nimini treabă cu dînşii. Ioane, să-mi chemi un dorobanţ d-afară să-i fac teslim în mîna lui.

Nicolae *(ieşind în faţa sţenii):* Domnule, să am parte de cuvînt; n-ar fi mai bine să nu să mai facă zgomot? Să ştim numai noi singuri ce am păţit şi să ne daţi drumu să mergem pe unde am venit?

Toţi: Cocoane Dumitraiche! Cocoane Andricule! Lăsaţi-i în plata Domnului.

Tistul: Ba nu, domnilor, nişte asemenea mişei[1] trebuiesc pedepsiţi aspru, chiar pentru exemplu.

Nicolae: Ci lasă, cocoane; daca e numai pentru atîta, mai bine dă-ne drumu şi nu-ţi mai face păcat cu tinereţile noastre. Iar cît pentru esemplu, n-ai decît să cauţi, că găseşti ca d-alde noi, lumea e plină!

Burdicescu: Noi vă dăm făgăduinţă de cinste, că de acum înainte ne pocăim; eu chiar de mîine, leapăd haina lumească şi mă duc la călugărie.

Nicolae *(avart.):* Şi eu la Tecuci. *(Tare.)* Ş-apoi, zău, cocoane, prea aţi luat-o repede; nu ne-aţi lăsat nici măcar să ne dăm cuvintele.

Cocoana Măndica: Of! Îmi vine isterico! Tinco, Evgheniţo! Frecaţi-mă pă mîini.

Grigore: Dar ce cuvinte de îndreptare puteţi avea, cînd la stăpînă-tău în pozînar[2] am găsit imomeaua[3]? şi la tine linguriţile?

Nicolae: Eu nu zic ba.

Andricu: Ei, apoi?

Burdicescu: Apoi...

Nicolae: Ia taci, cocoane! Ei Doamne, boierule! D-apoi noi ne vorbiserăm, cu stăpînul meu, să vă facem o petrecere de scamatorie astă-seară; să sufle el în ladă şi linguriţele să vie în pozînar la mine, şi eu să suflu în lumînare şi imumeaua să meargă în pozînar la d-lui.

Cocoana Măndica: Ei, vezi, frăţico? Şi dumneata...

Andricu: Ia tacă-ţi gura, muiere! Poftim, mă rog, nu mi-l re-

---

[1] PR: *oamenl.*
[2] PR: *buzunar.*
[3] PR: *imameaua.*

comandaţi de ginere?... Şi zi aşa, ai, logofete? stăpînătău să sufle în ladă şi linguriţele să vie în pozînari la tine?
Nicolae: Ai!...
Tistul: Şi Ion să te dea de păr şi linguriţele să iasă din pozînar să vie iar la stăpînul lor ăl vechi?...
Grigore: Şi asta se poate.
Nicolae: Că s-au putut!...
Andricu: Ei apoi tot atît! Aţi vrut să ne faceţi voi scamatorie şi v-am făcut noi.
Tinca: Ba cumsăcade!
Cocoana Măndica: Frăţico! Ascultă-mă şi pă mine, că-mi cade dambla. Să lăsaţi lucrurile cum stau; să nu le întindem mai departe.
Grigore: Şi eu tot aşa zic.
Nicolae *(luînd pe Burdicescu de mînă, să apropie de mijlocu sţenei şi să pun în genuche)*: De, vino, nu-ţi mai fie ruşine, că ce-i mai greu au trecut. Domnilor! Vedeţi înaintea voastră doi oameni pocăiţi cu desăvîrşire. *(Apart.)* Pînă ni-om vedea scăpaţi. *(Tare.)* Carii vă cer iertare pentru greşalele ce au făcut. *(Către Burdicescu.)* Zi ceva!
Burdicescu: Ce au făcut... *(Zicînd acestea, Burdicescu strănută tare, încît îi sar mustăţile cele false*[1]*.)*
Andricu: Ha! ha! ha!... Ia uitaţi-vă! ăstuia, încet, încet, o să-i iasă şi ochii.
Nicolae *(lui Burdicescu)*: Nemernicule! toate îţi merg pe dos. Tu trebuia să mănînci trînteala care am mîncat-o eu.
Toţi: Iertaţi-i! Iertaţi-i!
Andricu: Din partea mea îi iert; ducă-se dracului mai curînd.
Nicolae: Foarte mulţumim, boierule.
Tistul: Dar eu, domnilor, ca parte poliţienească, nu poci să-i las şi trebuie să-i dau la asprimea legilor.
Toate femeile: Cocoane Dumitraiche, fii bun... ne rugăm cu toatele.
Grigore: Vere Dumitraiche, uită pentru un minut că eşti tist.
Andricu: Pentru hatîrul meu.
Tistul: Ei, aid', daca e aşa. Insă cu o condiţie.
Nicolae: Boierule, nu se poate fără tocmeală?
Burdicescu: Taci dracului!
Nicolae *(apart.)*: Taci tu ticălosule![2]

---

[1] PR: *ce le făcuse.*
[2] PR: *dracului.*

Tistu: Nu! Chiar în minutul acesta să treceţi hotaru.

Nicolae: După obicei, cu căruţă de poşte, cu cheltuiala stăpînirii ?...

Burdicescu: Bucuros! *(Apart.)* Nu mi-e pentru întîiaşi dată.

Tistul: Deocamdată să mă iertaţi de căruţă, că nu vă poci sluji; nu voi să întru în forme, că altfel, desigur, intraţi în puşcărie: aşa cam pe sub mînă, să vă faceţi nevăzuţi; hotaru e la zece pasuri. În Moldova puteţi, daca nu v-aţi săturat, să vă eczersaţi din nou meseria. Sînt sigur că şi acolo vă găsiţi Băcăul.

Nicolae: Nu ştiu daca d-lui mai are poftă de scamatorii: cît pentru mine, sînt sătul pînă în gît; mi-au ieşit pin păr, povestea vorbii.

Burdicescu: Eu mă duc la călugărie; părăsesc astă lume zadarnică.

Andricu: Ce-o să faceţi, faceţi mai curînd, vă poftesc, că-mi vine cu greu să vă mai privesc.

Nicolae: Foarte mulţămim de bunătate şi vă rugăm de iertăciune.

Cocoana Măndica: Păcat de tine, ticălosule! Bunătate de flăcău, să te ţii de blestămăţii.

Nicolae: Apoi de, cocoană dragă, dac-aşa mi-au fost norocu... Sînt născut în zodia berbecului.

Tinca: O să mori în vro puşcărie.

Nicolae: Să nu te-auză D-zeu, coconiţă; păcat de tinereţile mele. *(Către Burdicescu.)* Aid', cucoane; ia-ţi adio de la dumnealor că eu m-am îmbrăţoşat cu Ion.

Burdicescu: Vă părăsesc cu mare mîhnire, dar crez că pocăinţa mea o să întoarcă inimile dv, care acum s-au hainit cu totul asupră-mi şi...

Andricu *(lui Ion)*: Dă-i afară, măi Ioane! că îştia sînt obraznici; nu înţelege de cuvînt. Afară crailor! numai coloverenţile vă lipsesc.[1]

---

[1] PR continuă:

Aria no. 7

Corul

Afară craii, ştrengarii, hoţii!
Coţcari nemernici ce n-au ruşine;
Afară trîntori, căci numai morţii
Nu cad l-a voastră înşelăciune!

Cu haine bune, inele, lanţuri,
Pornirea voastră cea mişelească
Ascundeţi, însă, adesea-n şanţuri
Cădeţi de goana dumnezeiască.

Ion *(îmbrîncindu-i)*: Aid', aid' ! nu înnădiţi vorba.

Burdicescu şi Nicolae *(salută şi să duc)* : Să dea Dumnezeu să nu ne mai vedem niciodată. *(Ies.)*

Andricu : Derbedeii dracului !

STENA XIV[1]

Tistul *(mergînd pe uşă)*: Măi ceauşi ! *(Să iveşte un dorobanţ.)* Ado ciubucu la mine... Ia-te după îşti doi domni ce să duseră acum şi nu-i slăbi, pînă nu-i trece dincolo în Moldova.

Ceauşul : Am înţeles. *(Să duce.)*

Tistul : E ! cocoanelor şi boieri ! Ce mai ziceţi dumneavoastră despre lume ? Cum vă pare comedia de astăzi ? Văzurăţi cît de rea şi primejdioasă este lesne-încrederea[2] ? Văzurăţi unde putea s-ajungă, de nu mă întîmplam să viu eu astă seară p-aici.

Andricu : Apoi dumneaei ni-i colăcise[3] şi-i aduse în casă. Eu, biet, daca deschiz gura, să zic vrodată cîte ceva, îmi sare în cap. Zice că opresc norocirea fi-sii şi că o s-o ţiu în casă pînă o împleti cosiţă albă.

Cocoana Măndica : Da' bine, eu năzdrăvană sînt ? De unde să-mi vie în gînd că d. Burdicescu este un hoţ care colindă ţările supt felurite nume ? Ş-apoi care mumă nu doreşte să-şi vază copila căpătuită.

Andricu : Tocmai pentru că doreşti să-ţi vezi copila căpătuită, tocmai pentru că e atît de greu să cunoască cineva pe oameni şi mai cu seamă tu, trebuie să te laşi după sfaturile şi chibzuirile mele. Şi eu tot aşa ca tine doresc şi gîndesc, că nu-i sînt tată vitreg. D-acu, mă rog, să nu te mai amesteci în alegerile ce voi face, să-ţi caţi de bonete şi spiţuri. Evgheniţo, copila mea, vin' la tată-tău. *(Evgheniţa se apropie.)* Spune-mi, fata mea, eşti tu cu minte ? Te laşi tu după alegerea mea care voi a face ?

Evgheniţa : Papa ! d-ta poţi dispoza de soarta mea, fără a mă întreba pe mine.

Grigore : Ba nu, că atunci ar fi o tiranie.

---

[1] PR continuă : *Aceiaşi, afară de Nicolae şi Burdicescu.*

[2] PR : *cea de lesne încredere.*

[3] PR : *nu-i colăceşte.*

Andricu: Aşa, ai?
Tinca: Vezi bine.
Andricu: Te-ai amestecat şi tu, veveriţo?
Tistul: Cocoana Tinca are rezon să s-amestece, că şi pe dumneaei o cam aşteaptă o asemenea soartă şi ar vrea ca legile ce s-ar croi, să fie favorabile.
Tinca: Cocoane Dumitraiche, nu e locu şi vremea aici unde aş putea să-ţi răspunz.
Tistul: Te-ai supărat? Nu mai vorbesc.
Cocoana Măndica: Cît pentru mine, eu de astăzi nu mă mai amestec; fă tu ce ţ-o plăcea, pă mine nici să nu mă mai întrebaţi... Eu voi juca la nuntă.
Grigore şi **Tistul**: Şi noi asemenea.
Andricu: Evgheniţo! Ia fă-te încoace! *(Îi şopteşte la ureche Evgheniţii. Ea îi sărută mîna şi pleacă ochii în jos, alergînd către ai casii.* [1]*)*
Grigore [2]: Oare ce i-o fi şoptind?
Tistul [3]: Dracu ştie!
Andricu: Atît îmi e destul. Răspunsul tău îmi fu destul de viu deşi nu să făcu prin vorba. Cucoane Grigore! Dumneata cunoşti prieteşugul ce ne leagă cu răposatu taică-tău, încît, la moarte-i, chiar pă mine mă alese epitropul tău. D-ta, în vîrsta în care te afli şi în poziţia în care stai astăzi, cu averea cît şi cu cinstea, îţi trebuie o fămeie.
Grigore: Eu nu zic altfel.
Andricu: Fără dar a lungi vorbă mai multă, cunoşti zestrea ce am hotărît pentru fi-mea. Ce zici?
Grigore *(sărutîndu-i mîna)*: Răspunsul meu este chiar acela a fiicii d-v. Crez că cunoscîndu-mi starea mai bine de cît oricare altul şi mai mult de oricine dorind fericirea fiicii dumitale, vei pune lucrurile astfel la cale încît mie să nu-mi rămîie cuvînt de pricinuire.
Tistu: Bravo! Bravo! Sărutaţi-mi şi mie mîna, că de nu eram eu nu să făcea nimica.
Tinca: Adevărat.
Cocoana Măndica: Veniţi lîngă mine, copiii mei.
Andricu: Ce, tot te mai ţine isterico?
Cocoana Măndica: Dă-mi pace, frate; nu mai am nimica.

---

[1] PR: *la mă-sa.*
[2] PR continuă: *încet lui Tistu.*
[3] PR continuă: *asemenea.*

SCENA XV[1]

Nicolae și cei de sus[2]

Nicolae *(băgînd capul cu sfială pe uşe*[3]*)* : Şî, şî... mă băiete... Mă, naşule Ioane!
Cu toţi : Dar îsta ce mai vrea?
Andricu : Tot p-aicea, măi, berbantule?
Nicolae : Cucoane, mi-am perdut pasportu, cînd glumea Ion cu mine.
Tistu : Tu şi pasport? Ieşi afară! c-apoi îmi iau vorba îndărăt, mori în puşcărie... Aid'! Cară-te.
Andricu : Aidem noi cu toţi în salon şi să ne fie această întîmplare spre învăţătură; să ne deschidem ochii la musafirii ce ne vin; că cei răi să prăsesc ca ciulinu.[4] *(Către Ion.)* Ioane! Domnului fă-i vînt pă scară. *(Ies cu toţi.)*[5]
Ion *(să vede împingînd pe Nicolae care se cam opune zicînd)* : Mai e ţară şi în Moldova nu numai în Valahia!

(Cortina să lasă.)

Fine

---

[1] Scris greşit : *XVI.*
[2] PR : *Acelaşi — Nicolae.*
[3] PR : *vîrînd capul pe uşă.*
[4] PR : *căci să prăsesc ca ciulinu şi trebuie să ne păzim de ei ca de foc.*
[5] PR : Scena se termină astfel :

A r i a no. 8
Corul

Să ne fie-nvăţătură
Şi să ţinem bine minte ;
Că în lume, în natură,
Un proverb de loc nu minte.

Să păzim a lui sfinţire
Şi să ţinem minte bine :
Pe „Coţcari", pe răi din fire,
Să-i lovim ; căci se cuvine.

Nicolae *(iese îmbrîncit de Ion şi zice zîmbind)* : *Mai e ţară şi în Moldova, nu numai în Valahia !*